

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

Інноваційні психолого-педагогічні, лінгвістичні та правові засади аграрної науки
в умовах міжкультурної аграрної комунікації

27-28 вересня 2018 року

Біла Церква
2018

Редакційна колегія:

Даниленко А.С., академік НААН, д-р екон. наук, ректор університету, голова оргкомітету.

Варченко О.М., професор, д-р екон. наук, проректор з наукової та інноваційної діяльності, заступник голови оргкомітету.

Димань Т.М., професор, д-р с.-г. наук, проректор з освітньої, виховної та міжнародної діяльності.

Борщовецька В.Д., доцент, канд. пед. наук, декан факультету права та лінгвістики.

Качан Л.М., доцент, канд. с.-г. наук, завідувача відділу аспірантури та докторантури, вчений секретар університету.

Царенко Т.М., доцент, канд. вет. наук, начальник відділу наукової та інноваційної діяльності.

Зубченко В.В., доцент, канд. екон. наук, начальник навчально-методичного відділу моніторингу якості освіти та виховної роботи.

Олешко О.Г., доцент, канд. с.-г. наук, координатор НТТМ університету.

Мельник О.Г., канд. юрид. наук, координатор НТТМ на факультеті права та лінгвістики, напряму «Право».

Судика Н.В., відповідальний секретар, начальник редакційно-видавничого відділу.

Аграрна освіта та наука: досягнення, роль, фактори росту: Інноваційні психолого-педагогічні, лінгвістичні та правові засади аграрної науки в умовах міжкультурної аграрної комунікації – Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 27-28 вересня. – Білоцерківський НАУ, 2018. – 32 с.

Секція: ІННОВАЦІЙНІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ, ЛІНГВІСТИЧНІ ТА
ПРАВОВІ ЗАСАДИ АГРАРНОЇ НАУКИ В УМОВАХ МІЖКУЛЬТУРНОЇ
АГРАРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

UDK 35:332.122:338.43

ВУКОВЕЦЬ ОЛГА І., assistant of Legal Chair., Law & Linguistics Dept.

National Agrarian University of Bila Tserkva, Ukraine

LEGAL REGULATION OF NON-FOOD PRODUCTION SAFETY IN UKRAINE

This article is dedicated to content research of “non-food production safety” accordingly to Ukrainian legislation. Here the general requirements for non-food production safety are seen as well as its indices, which are verified by State.

Key words: safety, non-food production, indices of non-food production safety.

Society’s periodical renewal and renewal of its parts is general law. It’s connected to the next circumstances: any system has its potential for development and a transit from one stage to another demands a renewal; human demands are always growing up, environment is changing and a society has to adopt to it; if a system can’t change it gives its place to another system, which can satisfy new demands [1, p. 56]. Quality and safety, as categories, are the national idea of all developed countries and we can call it as a historical phenomenon. It concerns to every product, service, social welfare, all fields of human activities. Indeed the high requirements to the product quality and its execution provide a fact, that the production of developed countries dominates on international market, provides their safety and competition, and permits to play the first role on the international work market.

Adaptation of Ukrainian national law about general production safety to EU law is very urgent question due European integration course of Ukraine and Ukraine joining to free trade zone with EU.

The goal of this article is to specify the indices, which insure the safety of non-food production.

The main normative-legal acts in the legal regulation branch are the Constitution of Ukraine, accordingly to its art.42 the State protects the customers rights and controls products safety; as well as the Economic Code of Ukraine, Laws of Ukraine “About customers rights protection”, “About general safety of non-food production”, “About standardization”, “About standards, technical regulations and conformity evaluation”, “About state market control and non-food production control”, Ministry Decree No 46-93 “About standardization and certification”, Ministry Resolution “Some questions of customers rights protection concerning non-food production safety” No 1400 dated 26.12.2011, “About risk degree confirmation of non-food production and its criteria to specify the correspondences of non-food production to certain risk degree” No 1404 dated 26.12.2011, “About state regulation of non-food industry control” No 1403 dated 26.12.2011.

Accordingly to the Law of Ukraine “About general safety of non-food products” the “safety non-food production” term specifies any product, which usage has no risk or minimum risk in ordinary situation or in predictable situation and such minimum risks are acceptable and they have no threat for community interests; taking in consideration:

product characteristics, including its composition, package, mounting and maintenance requirements; product influence on other products if they are used together; precaution on product label, on product manual or on another product information; precautions about product use by certain customers groups (children, pregnant women, aged people, etc.) [2].

The Law of Ukraine “About customers rights protection” dated 12.05.1991 specifies the product safety as an absence of risks for life, health, customers property and environment, in case when the product is used, transported, stored, manufactured or utilized in the normal conditions. The law foresees the general condition for product safety as a rule when a producer is obliged to place in operation only safety products.

The proof of product safety is its conformity to national standards, which correspond to the European standards.

There are law norms in Ukrainian law, which foresee a community access to information of product that provokes risks or might provoke risks, in order to realize the Constitution rights of human being and citizen for safety products. State control departments, according to their authorities, receive such information.

Besides, the State defines the requirements and determines the state supervision and control regulation for non-food production. A new type of state control has appeared, that is a control of product characteristics.

In fact, the Law about market state supervision marks the next responsibilities out:

A producer and a provider have total and whole responsibility for placing only a safe product on the market.

State control departments have responsibilities for:

a) Legal function, by working out and promoting of technical regulation, and the national standards in correspondence.

b) Assurance of the essential technical competence (by accreditation) and of the independence of agencies, which provide conformity evaluation.

c) Law implementation operation (market supervision and control).

In the same time, one of the main demands to state agencies is non-intervention in the activities of economic subjects during their product developing and manufacturing.

The goal of market control agencies operating is to provide the product conformity to the determined standards and to insure an absence of any threats to the human life and health, to insure the safety place to work, to protect the customer’s rights, to protect the environment.

The whole production from producers, importers, providers (any economic subjects, which operate in the product promotion chain from a producer to a customer) fall into this law function. All economic subjects are obliged to input in operation and provide on the market only safe products. The proof of the safe products is their conformity to the technical regulation, to the national standards that are in correspondence with the certain European standards.

The technical regulation is the law of Ukraine or legal norm that accepted by Ministry of Ukraine, where the product characteristics or its manufacturing methods are determined, as well as the requirements to the services, including certain statements, which are obligatory to complete. Such technical regulation can include the requirements

to the terminology, signs, packing, marking, labels, which are in use for certain products, process or production methods. There are 49 technical regulations in Ukraine actually.

In order to realize the State policy of the market control, the market control agencies:

- Fulfil the monitoring of the reasons and quantities of customer's calls concerning their rights protection for the safe products; of the reasons and quantities of injuries or health damages after the product use.

- Provide the verification of product specification, including product samples collection and their examination (their usage also).

- Verify the meeting requirements for the product that is introduced on the exhibitions, shows, fairs, festivals, etc., and that doesn't correspond to the determined requirements.

- Take the decisions about restrictive measures and control how the economic subjects complete their decisions.

- Fulfil the monitoring of the economic subjects actions concerning the taking the products out of market, which are liable to be taking out.

- Take the decisions about product destruction or recycle to avoid the product usage.

- Take measures to alert the customers about any danger that the product provides and that was determined by market control agencies.

- Make statistics reports about market supervision and analyse the reasons of law violation.

- Inform the state power agencies, local government and communities about the results of market control.

The market control agencies complete the systematic and casual verification of product specifications.

Systematic verification of product characteristics is accomplished at the place of product providers.

Casual verification of product characteristics is accomplished at the place of product providers or producers.

Product verification can be at the control agency or in the field.

During the product characteristics verification the objects of verification are:

- 1) The presence of the national sign of conformity (including identification code developed by conformity control agency) if the presence of the sign is foreseen by technical regulation for certain production and the rules of the national sign location are completed (Resolution of Ministry of Ukraine No 1599 dated 29.11.2001 "About determination of description of National sign conformity and the rules of its accomplishment").

- 2) The presence of supporting documentation that liable to be for certain production (particularly the product manual), label, marking, other signs, if it determined by legal regulation (including technical regulation), and their conformity to the determined requirements.

- 3) The presence of conformity declaration, if it's necessary accordingly to the technical regulation for such type of products.

- 4) Product samples examination of certain production and producer identification.

5) Product samples collection and their testing if there is the reason to suspect that the product is dangerous, unsafe or present the risks, and/or doesn't correspondent to the determined requirements.

The time to complete the product verification in the field has to be less then two days for product providers and less then three days for product producer. The report is done by the result of the verification. According to the results of the verification the control agency can take the decision to take the restricting measures concerning the product, which doesn't correspond to the determined requirements, including the cases of violence of National sign conformity usage, of conformity declaration application, of technical documentation presentation, a namely:

- Limitation for product placing on market (to make such product to correspond to the determined requirements, temporary prohibition of product promotion).

- Prohibition of product placing on the market.

- Taking the product out of market, the return the product to a producer by a provider or by a customer. Taking the product out of market in order to its destruction or recycle. Recall the production is taking as an extraordinary case.

The economic subjects have civic, administrative or criminal responsibilities for violation of Ukrainian Law "About state market supervision and control of non-food production" according to actual legal norms. There are penalties (financial fines) for the economic subjects conditionally the law violence from 75 till 3 000 untaxed minimal income that is from 1 275 UAH till 51 000 UAH, for the repeated the same violence during three years it is from 100 till 5 000 untaxed minimal income or from 1 700 UAH till 85 000 UAH.

Legislation of market supervision foresees the bases for release of the economic subjects from responsibilities if they prove the following:

- The unsafe production wasn't placed on the market.

- The production becomes unsafe because of third person activity or inactivity or because of force-major.

In conclusion I'd like to pay attention that economic subjects are obliged to keep all technical documentation and the documentation, which can identify the product suppliers and/or the customers during the term accordingly to the technical regulation for certain production. If the term is not determined:

- For producer - during 10 years from the date of beginning the product manufacturing.

- For authorized agent, importer or provider – during 10 years from the date of receiving the products.

In case of absence such documentation, if impossible to identify the producer, the economic subject should pay the penalties as a subject which place unsafe products on the market.

Thereby the positive moments of the system of State market control are:

- It changes the actual state control system of manufacturing for control of product characteristics.

- It brings the European way for the control and supervision of the ready production on the stage its placing on the market instead of its manufacturing. This way the state intervention in the economic subject activities is minimal.

- It creates the close cooperation between the economic subjects and the state control agencies that insures more effective control of product safety and urgent reaction in case of unsafe product appearance.

Such cooperation decreases negative consequences of unsafe products as for the economic subjects so for customers.

LITERATURE

1. Iakovets Iu.V. Global economic transformations XXI century [Text] / Iakovets. Iu.V. – М.: Economy, 2011-382 p.

2. Law of Ukraine “About general non-food production safety” No 2736-VI dd 02.12.2010 // The Voice of Ukraine dd 05.01.2011

3. Law of Ukraine “About state market control and non-food production control” No 2735-VI dd 02.12.2010

УДК 340.12.

БРОВКО Н.І., канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ФОРМУВАННЯ ПРАВОСВІДОМОСТІ ФАХІВЦЯ АГРАРНОЇ СФЕРИ В ПРОЦЕСІ ОТРИМАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Стаття присвячена дослідженню ролі вищої освіти у формуванні правової свідомості особистості. Зазначається про необхідність адаптації системи отримання вищої освіти в Україні до загальноєвропейських стандартів. Фахівець аграрної сфери має володіти не тільки професійними знаннями, а й умінням орієнтуватися в сучасних складних політичних, економічних та соціальних проблемах, тобто мати високий рівень правосвідомості та правової культури.

Ключові слова: правова свідомість, правова культура, вища освіта, освітній процес, фахівець аграрної сфери, професійна компетентність.

Характерною особливістю сучасного суспільства є його людино центристська спрямованість, згідно з якою найважливішим показником прогресу є індивідуальний розвиток особистості: її здібностей, мислення, задоволення запитів і потреб, забезпечення прав та свобод .

Сьогодні у суспільстві спостерігається різке зростання обсягу інформації, яку особа повинна усвідомити, засвоїти, опрацювати у свідомості та в подальшому використати на практиці. Водночас велика кількість інформації: ідей, теорій, технологій швидко змінюється, перетворюється, стає неактуальною, тому обсяг знань, набутих упродовж навчання, стає замалим уже після декількох років професійної діяльності. Конкурентоспроможні великі підприємства потребують постійного впровадження нової техніки, передових технологій, знань, способів та методів досягнення результату, тому виникає потреба у всебічному розвитку людей, які беруть участь у виробництві.

Майбутні фахівці аграрної сфери повинні постійно оновлювати свої знання, професійні уміння і навички, збагачувати досвід пізнавальною та практичною

діяльністю, що підкріплюються відповідними ціннісними орієнтаціями. Сьогодні освітній процес в Україні має сприяти трансформації процесу формування правосвідомості особистості в Україні та бути одним з головних напрямів на шляху інноваційного, європейського розвитку українського суспільства, з метою формування освіченого молодого покоління, здатного професійно вирішувати нагальні проблеми сучасного суспільно-політичного життя та вчасно і правильно реагувати на виклики сьогодення.

Історичні джерела свідчать про високий рівень освітнього процесу на теренах сучасної України ще за часів Київської Русі, яка виховала цілу когорту педагогів та філософів, що не тільки зважали на морально-психологічні якості дітей у процесі навчання і виховання, а й були авторами педагогічних творів, які відзначалися своєю оригінальністю, відображаючи психологічні особливості укладу суспільного життя тогочасного соціуму. Ще у ті часи якісне та своєчасне правове виховання людської особистості з метою формування належної правової культури мало особливе значення, так як мало на меті надати особі необхідні правові знання для активної участі у життєдіяльності соціуму, виховати повагу до законів та сформувати стійке неприйняття антисоціальної та неправомірної поведінки. За змістом його можна визначити як постійно діючий та цілеспрямований процес впливу на правосвідомість людської особистості за допомогою сукупності заходів виховання, профілактики та державного примусу, адже саме самосвідомість є регулюючим фактором професійного зростання та творчої активності людини, як досить сталий комплекс уявлень та суджень індивіда про самого себе, про вміння, навички і можливості особистості.

Вітчизняна система освіти, як складова процесу формування людської особистості, потребує докорінного реформування. Як зазначається у спеціальній літературі, основними недоліками вітчизняної системи освіти є: недостатня автономія навчальних закладів, неефективність державного фінансування та корупція [1]. Причинами такого стану, на думку Л.Гриневиц, є зокрема те, що «освіта залишається чи не єдиною сферою в Україні, що застрягла у радянському минулому з його методами формування особистості, фабричним принципом "всі мають бути однаковими" за знанневим підходом - коли на дітей висипають тонну інформації, змушують її завчити, але не пояснюють, як цим користуватись та навіщо воно потрібно» [2]. Мається на увазі, що процес професійної підготовки у навчальних закладах має насамперед, спрямовуватися на формування готовності особи до такої діяльності, що базується на її потребі у навчанні та вдосконаленні протягом усього життя.

Як відомо, освіта – це цілеспрямована пізнавальна діяльність людей, направлена на отримання знань, умінь та навичок або щодо їх вдосконалення, яку прийнято поділяти на: освіту початкову, освіту середню, освіту вищу та освіту післядипломну [3]. Саме вища освіта, як сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) дає можливість особі здобути певну кваліфікацію у відповідній галузі знань на певному рівні освіти.

Основні правові, організаційні, фінансові засади функціонування вітчизняної системи вищої освіти встановлює Закон України «Про вищу освіту» [3], положення якого направлені на посилення співпраці державних органів і бізнесу з вищими навчальними закладами на принципах автономії вищих навчальних закладів, поєднання освіти з наукою та виробництвом з метою підготовки конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях.

Діяльність закладів вищої освіти має спрямовуватися на утвердження і розвиток державності України, піднесення рівня їх діяльності до міжнародних стандартів. Врахування під час організації навчально-виховного процесу досягнень педагогіки, психології, методик викладання навчальних предметів, фізіології, гігієни та інших наук, дозволять здійснювати цей процес на наукових засадах. Формування гуманної особистості гуманними засобами є основоположними засадами освітнього процесу, а постановка перед педагогічним і учнівським колективами перспектив, дозволять вирішувати конкретні завдання та відповідати на виклики сьогодення. Широка загальна ерудиція, високий рівень професіоналізму працівників закладу освіти, постійний творчий пошук дозволять їм сумлінно виконувати службові обов'язки і творчо вирішувати складні педагогічні завдання [4].

Розглядаючи зміст професійної компетентності фахівців аграрної сфери, слід відзначити, що реалії сьогодення потребують від фахівця аграрної сфери не тільки професійних знань, а й умінь орієнтуватися в сучасних складних політичних, економічних та соціальних проблемах. Без здатності аналізувати, прогнозувати та оцінювати наслідки своєї професійної діяльності неможливе успішне існування в агрономічній сфері.

Таким чином, якісна професійна підготовка майбутніх фахівців аграрної сфери включає в себе вміння адаптуватися до швидко змінюваних умов праці, постійно поповнювати свій професійний запас знань та вмінь, вміти працювати в суміжних галузях тощо. А формування нової особистості з новим світоглядом, типом мислення та правовою свідомістю є головним завданням сучасної вищої освіти на даному етапі розвитку.

Список використаної літератури:

1. Орлова І. Реформа освіти в Україні /Ірина Орлова // Проект «Популярна економіка: моніторинг реформ» (№ 8) 17 лютого 2013 року», - [електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.eba.com.ua/static/members_reviews/Case_Study_17_02_2013_UKR.pdf.

2. Гриневич. Л. Українська освіта «застрягла у радянському минулому» / Л.Гриневич, - [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bbc.com/ukrainian/news-40335202>

3. Закон України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII// Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004.

4. Матеріали до доповіді міністра освіти і науки С. Ніколаєнка на підсумковій колегії МОН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lib.nau.edu.ua/press/statti/arxiv/2007/mindop.htm>.

5. Про затвердження Положення про службу менеджменту і маркетингу в системі Української академії аграрних наук [Електронний ресурс]: Постанова Президії Української академії аграрних наук від 25 листопада 2004р. / Режим доступу : <http://www.uaan.gov.ua/news.php?id=403>.

РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ: ЗАКОНОДАВЧИЙ АСПЕКТ

Децентралізація влади в Україні є однією з пріоритетних та системоутворюючих реформ, яка включає створення ефективної системи організації та управління соціально-економічним розвитком на місцевому рівні. Реформа децентралізації має на меті забезпечити перехід від централізованої моделі управління в країні, що забезпечує самодостатність місцевого самоврядування та створення ефективної системи територіальної організації влади в Україні. При реалізації будь-якої реформи доцільно проводити глибоке наукове і практичне вивчення світового та українського досвіду, розробляти та впроваджувати нашу власну науково обґрунтовану систему децентралізації влади з урахуванням історичних, ідеологічних, культурних, соціальних, економічних, географічних та інших особливостей країни загалом і сільських територій зокрема.

Ключові слова: реформа децентралізації влади, територіальні громади, система місцевого самоврядування, агропромисловий комплекс, розвиток територій

Реформа децентралізації набуває все більшого значення для розвитку сільських територій, разом з тим все ще залишається значний супротив цій реформі на місцях. Досить вагомими є аргументи і прихильників і противників децентралізації, саме тому важливим є вивчення та юридичний аналіз досвіду вже існуючих об'єднаних територіальних громад та порівняння його з досвідом територій, які ще не були об'єднані.

Після завершення всіх необхідних процедур щодо ратифікації, Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони почала діяти в повному обсязі з 2017 року. Ця Угода ще до моменту її повної ратифікації вже була основою для системних перетворень в Україні.

Незважаючи на всі складнощі імплементації положень Угоди про асоціацію, політичну та економічну нестабільність, в умовах збройної агресії та часто відсутності політичної волі керівництва держави, за останній рік Україна досягла значного прогресу та вагомих успіхів. Незважаючи на складні виклики та перешкоди, Україна впевнено не лише декларує, але й просувається в напрямі європейської інтеграції.

При цьому необхідно розуміти, що зроблені на сьогодні зміни до законодавства, це лише початок. Ще достатньо тривалий час необхідно буде продовжувати роботу над усуненням застарілих, часто ще радянських, стандартів і правових норм, доопрацюванням існуючих та створенням нових норм права. Протягом 2014 – 2017 років Україна скасувала 14475 таких застарілих нормативних актів. Триває кропітка робота над гармонізацією національних стандартів і технічних регламентів з європейськими та міжнародними. Країна стрімко змінюється і наближається до ЄС. У процесі реалізації Угоди починають вирішуватися проблеми, які роками лише консервувалися [2, с. 4].

Україна останнім часом помітно просунулась у реалізації реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади на сільських територіях. Так, зокрема, у сфері децентралізації прийнято низку важливих законів, якими

визначено: статус старост, коло повноважень, а також підстави та порядок дострокового припинення повноважень (Закон України №1848-VIII); порядок добровільного приєднання територіальних громад до вже утворених об'єднаних територіальних громад (Закон України №1851-VIII); особливості об'єднання територіальних громад, розташованих на територіях суміжних районів (Закон України №1923-VIII); щодо добровільного приєднання територіальних громад сіл, селищ до територіальних громад міст республіканського Автономної Республіки Крим, обласного значення (Закон України № 2379-VIII).

Продовжується процес добровільного об'єднання територіальних громад. За рік кількість ОТГ зростає майже вдвічі – з 366 до 731 громад (з них 26 очікують на призначення перших виборів). За даними за даними Держстату станом на 01.05.2018 року 3399 територіальних громад об'єдналися у 731 ОТГ (31,1 % від загальної кількості рад базового рівня станом на 01.01.2015 р.), при цьому 7540 територіальних громад залишаються необ'єднаними (68,9 % від загальної кількості рад базового рівня станом на 01.01.2015 р.), тому проблема і досі лишається актуальною.

При цьому, не варто забувати, що це лише часткова реалізація реформи, повне її втілення стане можливим лише після внесення відповідних змін до Конституції України, а також прийняття нових законів щодо адміністративно-територіального устрою, діяльності префектів, служби в органах місцевого самоврядування тощо.

Співпраця з ЄС у питаннях регіональної політики сприятиме розширенню можливостей місцевих та регіональних органів влади для створення стимулюючих програм розвитку сільських територій, що потребують державної підтримки. Імплементация стандартів ЄС у національне законодавство та практику приведе до більшої децентралізації влади та оптимізації розподілу владних повноважень та відповідальності між різними рівнями влади [1, с. 126].

Крім того, у період реформ децентралізації повинні зрости вплив і відповідальність місцевих органів влади (зокрема, в частині надання преференцій за користування земельною ділянкою, оренди будівельних споруд тощо) щодо розвитку індустріальних парків, адже їх функціонування в регіоні сприяє забезпеченню потреб місцевих громад у створенні тисяч нових високопродуктивних робочих місць, оновленні інфраструктури, залученні інвестицій та, врешті-решт, наповненні місцевих бюджетів податковими надходженнями від розвитку виробництва [3, с. 180].

Таким чином, з часу підписання Угоди про асоціацію Україна проводить активні внутрішньополітичні перетворення за європейськими стандартами в галузях конституційної реформи, децентралізації влади, боротьби з корупцією та державного управління. У співробітництві й за спільно розробленим з Європейським Союзом планом впроваджується політична частина Асоціації з урахуванням верховенства права, демократичного розвитку та належного врядування. Проте необхідно зазначити і повільність та неузгодженість як загальної реформи децентралізації так і її секторальних напрямків, таких як освітня, медична, бюджетна, адміністративна реформи та інші.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Економічна складова угоди про асоціацію між Україною та ЄС: наслідки для бізнесу, населення та державного управління / за ред. І. Бураковського та В. Мовчан; Інститут економічних досліджень і політичних консультацій. – К., 2014. – 141 с.
2. Звіт про виконання угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом у 2017 році [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://eu-ua.org/sites/default/files/imce/layout_16_02_final.pdf
3. Імплементация Угоди про асоціацію між Україною та ЄС: економічні виклики та нові можливості : наукова доповідь / за ред. акад. НАН України В.М.Гейця та чл.-кор. НААН України Т.О.Осташко ; НАН України, ДУ "Ін-т екон. та прогнозув. НАН України". – К., 2016. – 184 с.
4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, (ратифіковано із заявою Законом № 1678-VII від 16.09.2014. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011
5. Kovalchuk I. Problems and prospects of decentralization reform in Ukraine at the present stage // I. Kovalchuk // Modern Science. – 2017. – №1. – С. 143-150

УДК 342.951

ЛОМАКІНА І.Ю., канд. юрид. наук,

Білоцерківський національний аграрний університет

РОЗВИТОК АГРАРНОЇ ОСВІТИ, КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ

Акцентовано увагу на підготовці нових фахівців АПК, та підготовка навчально-методичних матеріалів для аграрних освітніх установ вищої і середньої освіти з урахуванням сучасної специфіки розвитку сільськогосподарського виробництва.

Ключові слова: аграрна освіта, аспекти, стратегія розвитку.

В сучасних умовах України аграрні вузи здатні стати гарантом розвитку сільських територій, сприяючи подоланню соціальних наслідків реформування аграрної галузі.

Стратегія розвитку аграрної освіти України демонструє довгострокові цілі, завдання та напрямки розвитку системи підготовки професійних кадрів для агропромислового комплексу країни, забезпечення сталого розвитку сільських територій та інше.

Агропромисловий комплекс (далі - АПК), як основний адресат розвитку аграрної освіти, має найпотужнішу економічною основою і потенціалом для розвитку. Питання кадрового забезпечення АПК мають величезну соціально-економічну значимість і є найважливішими пріоритетами державної політики не тільки в даний час, але і в майбутньому. Сучасний стан та проблеми розвитку аграрної освіти постійно знаходяться в центрі уваги органів державної влади . У більшості регіонів затверджені програми кадрового забезпечення агропромислового комплексу. Характер діяльності випускників аграрних вузів визначається тим, що:

Сільське господарство дуже складна багатофункціональна система

Об'єкти діяльності - ґрунт, рослини, тварини, птахи, мікроорганізми та інші біологічні об'єкти. Характер роботи - сезонний, супернапружений в період з весни і до початку зими. Основна частина робочого часу під відкритим небом. Результати

праці сильно залежать від природно-кліматичних умов. Спеціаліст повинен володіти різнобічними знаннями.

В даний час потрібно подальший розвиток аграрної освіти, яке включає:

удосконалення змісту і технологій реалізації освітніх програм, націлене на: - забезпечення відповідності федеральних державних освітніх стандартів вищої освіти та середньої професійної освіти, зразкових основних освітніх програм, основних професійних освітніх програм, програм дисциплін, модулів і практик напрямками розвитку галузі і сільських територій, вимог професійних стандартів, ринку праці; формування безперервності середньої професійної освіти, вищої освіти і додаткової професійної освіти, що випереджає освоєння сучасних технологій в АПК, відповідне глобальним трендам розвитку аграрного виробництва; забезпечення отримання випускниками освітніх організацій знань, професійних навичок і вмінь, необхідних для інноваційного розвитку всіх галузей АПК; розвиток універсальних, загально і професійних компетенцій, формування у студентів цінностей і установок сталого природозберігаючого розвитку і раціонального землекористування; навчання навичкам практичної роботи, в тому числі з інноваційною технікою і технологіями аграрної сфери в процесі освіти; інформатизація та впровадження нових технологій навчання, вдосконалення управління освітньою діяльністю, що забезпечують якісне підвищення ефективності основних операційних процесів установ освіти; розвиток науково-дослідного потенціалу аграрної освіти, що забезпечує: формування середовища генерування нових знань і проведення фундаментальних досліджень з метою випереджаючої технологічної модернізації АПК; спадкоємність поколінь науково-педагогічних працівників освітніх організацій, здатних здійснювати якісну підготовку фахівців і формування передових наукових шкіл; інтеграцію освіти і науки, залучення учнів в науково-дослідну діяльність;

Посилення зв'язку освітніх організацій з підприємствами АПК в частині змісту освіти та вимог до освоєння освітніх програм випускниками, вирівнювання структури попиту та пропозиції на ринках праці молодих фахівців з урахуванням стратегічного розвитку АПК в регіональному розрізі, забезпечення об'єктивної і достовірної інформації про можливості освітньо-професійних траєкторій в АПК, зміна і популяризація іміджу аграрної освіти.

УДК 35:332.122:338.43

МЕЛЬНИК Л.М., канд. політ. наук

ХАРЬКОВЩЕНКО Ю.Є., канд. філософ. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ БНАУ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ ТА СОЦІАЛЬНО-ПОВЕДІНКОВИХ ДИСЦИПЛІН

Здійснюється аналіз ролі гуманітарних та соціально-поведінкових дисциплін у формуванні патріотизму студентів БНАУ.

Ключові слова: патріотичне виховання, студент-аграрій, викладання, патріотизм, лекційні та семінарські заняття.

Патріотичне виховання громадянина своєї країни було і на сьогодні залишається пріоритетним завданням суспільства. В нинішніх умовах війни, змінилася модель українського суспільства. Тому в даний час проблема духовного, національного, патріотичного виховання студентів актуалізувалася.

Поряд із набуттям професійних навичок необхідно, щоб навчальний заклад формував у молодій людині почуття патріотизму, усвідомлення свого місця і ролі у майбутньому України, бажання удосконалювати свої професійні навички задля розвитку економіки, соціальної, аграрної та наукової сфери, виховувати в собі почуття героїзму, прагнення бути прикладом для інших. Слушно заявив з цього приводу І. Франко: «Всякого знання теоретичного, повинна, як ті пчоли, літати по всіх нивах людської освіти і культури, збираючи все, що піднімає і окрилює людський ум і облагороднює серце, тямлячи тільки одно, що практичне життя жде її серед рідного народу і що все, чим багата і сильна людськість, буде вданім часі придатне і пожиточне і для нашого народу» [2, с. 235-246].

Під час викладання навчальної дисципліни «Політологія» у БНАУ викладач формує у студентів-аграріїв почуття національної ідеї. Під національною ідеєю розуміємо національні інтереси, прагнення, а також форму усвідомлення народності, бачення народу свого місця і ролі у світі. Так, виходячи з Концепції державної цільової соціальної програми патріотичного виховання населення на 2013-2017 патріотичне виховання населення спрямоване на забезпечення цілісності, соборності України, що є серцевиною української національної ідеї [1]. З цією метою при вивченні курсу «Політологія» ретельно надається увага політичним поглядам українських мислителів, ролі держави та суспільства. Оволодіння політологічними знаннями студента БНАУ спонукає його до політичної активності. Відомо, що політична активність громадян є однією з основних умов здійснення політики, гарантування політичної стабільності.

У ході обговорення навчального матеріалу і категорій «Політології» через пізнавальну активність студентів викладач стимулює у студентському середовищі громадянську та патріотичну активність.

Робоча програма курсу «Філософія» укладена за такими принципами, щоб сформуванню духовний світ, морально-патріотичні цінності випускника БНАУ. Методологічним базисом національно-патріотичного виховання студентства є базисні положення теорії пізнання, філософські положення про діалектичний зв'язок процесів і явищ об'єктивної та суб'єктивної дійсності, про особистість як суб'єкт пізнання, теоретичне та практичне освоєння дійсності. Для зміцнення почуття патріотизму опрацьовуючи тему «Українська філософія» на лекційному та семінарському заняттях ретельно зосереджується увага молоді на значному внеску у відродження духовності, патріотизму мислителів: Г. Сковороди, Т. Шевченка, І. Франка, М. Драгоманова, П. Юркевича, Д. Чижевського та інших. При вивченні окремого модулю «Релігієзнавство» у студента БНАУ стимулюється формування високих ідеалів духовності. Православ'я і патріотизм у всі історичні часи для українців були нероздільні. Доведено, що християнська релігія тісно пов'язана з національною свідомістю, національною культурою українців. Від здобутих філософських знань залежить поведінка майбутнього спеціаліста аграрія, бачення

свого місця в соціумі, вироблення життєвої позиції та сприяння, щоб остання була творчо активною.

Глибоке почуття патріотизму формується на лекціях та семінарських заняттях із «Історії України та української культури».

Крізь призму історичних подій та постатей викладач історії вказує на національну гідність нашого народу, державотворчі потуги. Використовуючи історичні приклади формування української державності, минулі та сучасні досягнення у науці, медицині, літературі, мистецтві, культурі, викладач історії не лише доносить до студентів минуле, а й в ході дискусії аналізуються ті помилки, що призводили Україну до іноземного поневолення. Майже кожне заняття з історії – це виховання гідності, патріотизму та громадянськості.

Отже, вивчення гуманітарних та соціально-поведінкових дисциплін спрямовує студента-аграрія на творчий саморозвиток особистості, розвиває чуттєво-емоційні здібності, які необхідні для формування патріотично налаштованого громадянина України. Формування патріотизму студентів Білоцерківського національного аграрного університету – це невід’ємна складова при викладанні гуманітарних та соціально-поведінкових дисциплін.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Концепція державної цільової соціальної програми патріотичного виховання населення на 2013-2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: old.mon.gov.ua/images/files/kollegiy/21.doc
2. Франко І.Я. Кому за се сором? (Відкритий лист до редакції «Правди») // Зібрання творів: у 50 т. – К : Наукова думка, 1986.– т. 45.– с. 235-246

УДК

МЕЛЬНИК О.Г., канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ЗМІН У ПІДХОДАХ ДО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ДЛЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ СТАЛОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Останнім часом спостерігається виснажливе використання природних ресурсів, тому в Україні назріла потреба впровадження відповідних заходів, що будуть сприяти збереженню і відтворенню земельних ресурсів. Можливим шляхом для вирішення цієї проблеми є впровадження ефективного механізму регулювання та охорони ґрунтів. Для цього повинна впроваджуватись відкрита політика захисту ґрунту у взаємодії з іншими галузями щодо збереження навколишнього природного середовища, біорізноманіття та екосистеми в цілому, необхідне також підвищення рівня свідомості населення, яке буде ґрунтоване на суспільному розумінні необхідності дотримання екологічних вимог у всіх видах діяльності.

Ключові слова: землі сільськогосподарського призначення, еколого-збалансоване використання землі, охорона ґрунтів, стале використання земель.

Організація збалансованого використання землі – це не проста сукупність збалансованих по ресурсах і скоординованих за часом заходів, його зміст полягає у здійсненні певної системи державного та внутрішньогосподарського управління, що забезпечує повне та ефективне використання землі [3]. Сталий розвиток землекористування, на нашу

думку – це організована система, що включає різні аспекти взаємозалежності суспільства і природного середовища через засоби, що забезпечують стабільний розвиток для досягнення гармонії між економічними, соціальними, екологічними, потребами з реалізацією правових норм у цій сфері. Та на практиці, необхідно визначитись із екологічними та економічними пріоритетами та посилити відповідальність відповідних суб'єктів господарської діяльності для ефективної реалізації концепції сталого використання земель сільськогосподарського призначення [5, 142]. Не секрет, що те, яким чином використовуються земельні ресурси, впливає як на здоров'я так і на добробут людини в цілому. Землекористування має вплив на клімат, біорізноманіття та екосистему, та може спричинити і забруднення води, і ґрунту, і повітря. Зміни у підходах до землекористування також відіграють важливу роль у зміні клімату на регіональному та місцевому рівнях шляхом збільшення викиду вуглекислого газу в атмосферу, коли порушується якість ґрунтів та змінюється природна екосистема в цілому [2]. Вважається, що більш ніж півмільйона об'єктів в усьому Союзі забруднюються, і поки вони не будуть належним чином ідентифіковані та оцінені збитки, вони продовжать створювати потенційно небезпечні екологічні, економічні та соціальні ризики для здоров'я людей.

У контексті програм дій в галузі навколишнього середовища в Європейському Союзі, метою яких є захист природних ресурсів та сприяння сталому використанню ґрунту, була створена Директива 2004/35 / ЄС, яка має на меті встановлення екологічної відповідальності для попередження та ліквідації наслідків екологічної шкоди, зокрема запровадження спільних дій для попередження та ліквідації наслідків екологічної шкоди [1]. Що стосується екологічної шкоди дана Директива має застосовуватись, в першу чергу, до професійної діяльності, що містить у собі ризик як для здоров'я людини та і навколишнього середовища. Сьома програма дій в галузі навколишнього середовища, що набрала чинності 17 січня 2014 року, зазначила «різний рівень прогресу», що досягнутий на рівні держав-членів для забезпечення захисту ґрунту. Європейський Союз та його держави-учасниці мають вирішити проблеми якості ґрунту, використовуючи цільовий та пропорційний підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, в рамках обов'язкової правової бази. Програма визначає основні цілі що включають захист, збереження та зміцнення природного капіталу Союзу та захист громадян Союзу від впливу навколишнього середовища та ризиків для здоров'я та добробуту [4]. А допоможуть Європі досягти цих цілей краща реалізація законодавства, покращення доступу до інформаційних ресурсів, більші та більш ефективні інвестиції в екологічну і кліматичну політику, а також узгодженість екологічних норм.

Екологічна складова передбачає насамперед вдосконалення процесів стандартизації та нормування у сфері землекористування. Оскільки багато нормативів та стандартів не відображають реального стану речей, тому

багатьом виробникам, на жаль, вигідніше сплатити штраф, ніж проводити відповідні роботи щодо відновлення земельних ресурсів. Виходячи з цього державним та місцевим органам влади слід першочергово впровадити такі стандарти і нормативи, які б відповідали концепції екологічно безпечного землекористування і забезпечували економічну ефективність використання економічного потенціалу сільськогосподарських угідь. Для того щоб нам зберегти існуючий земельний потенціал важливо сформувати відповідну системи сталого землекористування, в першу чергу – земель сільськогосподарського призначення. При цьому необхідно дбайливо ставитись до землі, враховуючи основні принципи і засади землекористування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Директива 2004/35/ЄС Європейського Парламенту та Ради "Про екологічну відповідальність за попередження та ліквідацію наслідків завданої навколишньому середовищу шкоди від 21 квітня 2004 року. 994_965. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_965

2. The European Environment State And Outlook 2010 Land Use. European Environment Agency, Copenhagen. 2010. ISBN 978-92-9213-160-9. <https://www.eea.europa.eu/soer/europe/land-use>

3. Гарнага О.М., Кушнір Н.Б., Ігнатюк І.З. Організація ефективного збалансованого використання землі/ О.М. Гарнага, Н.Б.Кушнір, І.З.Ігнатюк. – Економіка і суспільство. Випуск № 9 /2017. С.825

4. General Union Environment Action Programme to 2020 - 7th EAP. European Commission. <http://ec.europa.eu/environment/action-programme/>

5. Мельник О.Г. Стале землекористування та вирішення екологічних проблем у Європейському Союзі як досвід на шляху до забезпечення сталого розвитку в Україні/ О.Г. Мельник //Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. – 2018. – Вип.1/2018. – С.141-144.

УДК 351.82

ОБІЮХ Н.М., канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ДЕРЖАВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

Розглянуто питання продовольчої безпеки в Україні, проаналізовано зміни, запроваджені в системі державного контролю якості та безпечності харчової продукції, визначено правові засади здійснення заходів державного контролю.

Ключові слова: продовольча безпека, харчова продукція, державний контроль, якість харчових продуктів.

Проблема продовольства та голоду є однією із основних глобальних проблем людства у XXI столітті. Як проголошено у Резолюції Генеральної Асамблеї ООН, прийнятою 27 липня 2015 року, «приблизно 800 млн. людей у світі хронічно не доїдають та не забезпечені достатньою, безпечною та поживною їжею» [1].

На сьогодні в Україні, як і в більшості країн світу, гостро стоїть проблема якості та безпечності продуктів харчування. Насамперед це стосується питання дотримання виробниками харчових продуктів норм вмісту шкідливих речовин, штучних замінників, антибіотиків, гормональних препаратів і т.д. Цілком зрозуміло, що органи державного контролю повинні слідкувати і перевіряти якість продукції на різних етапах її виробництва та реалізації. Найбільш хвилюючим питанням є те, що від якості та безпечності продукції, яку ми споживаємо, залежить наше здоров'я.

На даний час у сільськогосподарському виробництві стала поширеною практика використання неякісних кормів, які містять різні домішки, заміна органічних речовин синтетичними, що позначається на якості сільськогосподарської продукції, зокрема, м'ясної і молочної продукції. При вирощуванні сільськогосподарських тварин використовуються гормональні та інші лікарські препарати із перевищенням допустимих норм. Звичайно, усе це ставить під загрозу здоров'я населення, особливо дітей.

Недарма у Європейському Союзі встановлюється жорсткий контроль за використанням синтетичних речовин при виробництві харчової продукції. Так, у 2012 році на сесії Комісії Кодексу Аліментаріус країни ЄС відмовились від прийняття рішення про застосування рактопаміну – ветеринарного препарату, який використовується для вигодовування свиней, великої рогатої худоби та індиків для збільшення живої маси [2]. Однак у 27 країнах (зокрема, у США, Мексиці, Японії, Південній Кореї) м'ясо, отримане від тварин, яких годували з використанням рактопаміну, визнається безпечним для здоров'я споживачів.

Продовольча безпека є широким поняттям, що включає не тільки забезпечення права людини на продукти харчування у достатній кількості та якості, але й визнання на національному рівні права людини на безпечне та якісне харчування та гарантування цього права. У зв'язку з цим головним завданням нашої держави на сьогодні виступає посилення державного контролю у сфері виробництва харчової продукції, недопущення виробництва та реалізації небезпечних та шкідливих продуктів харчування.

У новому Законі України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин» [3] від 18 травня 2017 року (який набрав чинності 4 квітня 2018 р.) юридично визначено процедуру проведення державної перевірки операторів ринку, правила проведення передзабійного огляду тварин, проведення інспектування продовольчих ринків.

Слід зазначити, що державний контроль має бути ризик-орієнтованим з тим, щоб визначити можливі ризики, пов'язані із надходженням неякісної продукції на ринки. Заходи державного контролю можуть здійснюватися позапланово у разі виявлення невідповідності або появи обґрунтованої підозри щодо невідповідності, а також в інших випадках, визначених законом (ч. 4 ст. 17 Закону).

Однією із новел прийнятого Закону є те, що державні інспектори компетентного органу (Держпродспоживслужби) мають здійснювати перевірки із застосуванням акту державного контролю, який повинен містити вичерпний перелік

питань для перевірки дотримання оператором ринку законодавства про харчові продукти, корми, здоров'я та благополуччя тварин.

Здійснення інспектування та аудиту без застосування акту державного контролю забороняється. Це правило свідчить про те, що посилюється відповідальність не тільки операторів ринку, які є відповідальними за якість харчових продуктів на продовольчих ринках, а й самих державних інспекторів.

Закон України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин» визначає такі правові форми заходів державного контролю – це аудит та інспектування.

Аудит спрямований на дотримання операторами ринку встановлених гігієнічних вимог при виробництві харчової продукції і передбачає перевірку документації, ведення записів, процесів, що впливають на безпечність харчових продуктів. Інспектування передбачає проведення перевірки операторів ринку стосовно відповідності їх діяльності вимогам щодо гігієни, плану коригувальних дій, розробленого за результатами попередніх перевірок, інцидентів, пов'язаних з безпечністю харчових продуктів та (або) кормів.

Ст. 20 Закону містить важливу правову норму про обов'язкове оприлюднення інформації компетентним органом про виявлені в результаті перевірок порушення з боку операторів ринку, про територію обігу харчових продуктів або кормів, що становлять загрозу для людини чи тварини, а також інші відомості, які дають змогу ідентифікувати такий продукт.

У Законі передбачено досить жорсткі санкції за порушення вимог щодо безпечності та якості продуктів харчування. Сума штрафу залежить від характеру та наслідків вчиненого правопорушення. Так, згідно п. 10 ч. 1 ст. 65 Закону «...пропонування до реалізації або реалізація харчових продуктів, які є шкідливими для здоров'я людини, тягне за собою накладення штрафу на юридичних осіб у розмірі 40 мінімальних заробітних плат, на фізичних осіб-підприємців – у розмірі 25 мінімальних заробітних плат». Чітке усвідомлення розміру відповідальності операторів ринку має сприяти зниженню рівня корупції шляхом позбавлення інспектора можливості самому визначати суму штрафу.

З огляду на вищезазначене можна зробити висновок про те, що забезпечення продовольчої безпеки в Україні має спиратись: по-перше, на своєчасне прогнозування, виявлення та попередження внутрішніх та зовнішніх загроз продовольчої безпеки; по-друге, на сталий розвиток сільськогосподарського виробництва та підтримку національного виробника харчової продукції; по-третє, посилення державного контролю якості харчової продукції під час виробництва та реалізації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Resolution of UN General Assembly adopted on 27 July 2015 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/69/313&Lang=E
2. Botemiller H. Codex Adopts Ractopamine Limits for Beef and Pork / H. Botemiller // Food Safety News. – July 6, 2012 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.foodsafetynews.com/2012/07/codex-votes-69-67-to-advance-ractopamine-limits-for-beef-and-pork/#.WOK6CNSLRH0>

3. Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин : Закон України від 18.05.2017 р. // Офіційний вісник України (від 14.07.2017). – 2017. - № 055. – Ст. 1637.

УДК 378.036:78

ОРДІНА Л.Л., канд. пед. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО СВІТОБАЧЕННЯ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА

У тезах обґрунтовано мистецькі цінності українських творів, що формують у студентів естетичне світобачення, високу духовність, гуманістичну спрямованість, національно-специфічне прагнення до збереження й розвитку власної внутрішньої якісної визначеності.

Ключові слова: естетичне світобачення, цінності, українське мистецтво, гармонійність, ментальність.

Радикальні зміни, що відбуваються в нашій країні спричинили розповсюдження теорій про особливу роль української нації в історії, про мистецькі здобутки українців як результат надчутливості психічного складу нації, про естетичне світобачення, що виростає з особистісного відчуття переваг українського мистецтва над іншими.

Визначаючи змістовні характеристики естетичної культури особистості, ми вважаємо гармонізацію національного і міжкультурного підходу основою естетичного ставлення. Нівелювання українського в системі естетичних уподобань також не прийнятне, як і зневажання надбань світової культури. Підкреслимо, що йдеться не про поверхневе, офіційно-узгоджене визнання цінності українського мистецтва, а про внутрішньо притаманну суб'єкту позицію.

На естетико-педагогічному рівні національно-історичні тенденції мають розглядатись як свого роду спеціалізація системи “загальне - окреме”, де перше “наднаціональне, загальнолюдське” прагне до розімкнення системи, універсалізації її зовнішньо-естетичних зв'язків з іншими культурами, а друге “окреме”, національно-специфічне прагне до збереження й розвитку її внутрішньої якісної визначеності, тобто до замкнення системи.

Мистецькі цінності українських творів значною мірою визначаються широтою художньо-образного відтворення світу. Творчий доробок українських майстрів позначено розмаїттям тематики змісту, настроїв і емоцій, високою духовністю і гуманістичною спрямованістю творів.

В контексті нашого дослідження заслуговують на особливу увагу найхарактерніші риси образного змісту, передусім ті, що визначають українське мистецтво як національне надбання естетичного світобачення.

3-поміж емоційно-різнобарвного діапазону образів чи не найістотніше місце посідає лірична лінія, яку ряд авторів висуває на перший план, аналізуючи непересічні цінності української культури. Різні настрої лірично-романтичного напрямку найперше визначають емоційно-смісловий портрет української культури. Національному художньо-образному мисленню надзвичайно притаманний щирий

ліризм, поетизація світобачення, найтонші нюанси внутрішнього буття людини, втілені, зокрема, у фольклорі.

Звертання до національного фактору ознайомлення з творами українського мистецтва спонукає до застосування двох різновидів художньо-стильового порівняння. Перший має на меті спрямування стильового мислення студентів на усвідомлення узагальнених рис національного стилю. Другий - підпорядковано завданню з'ясувати особливість індивідуального почерку кожного з українських митців. В першому випадку художнє порівняння ґрунтується на зіставленні творів різних національних шкіл, в другому - порівняння творчості різних майстрів української школи.

Усвідомленню національно-стильових ознак українського мистецтва шляхом порівняльних підходів ми надаємо особливого значення, оскільки порівняння в педагогіці трактується як один з надзвичайно важливих чинників пізнавальної діяльності. Ці підходи ми застосовуємо на практичних заняттях з дисципліни «Історія України та української культури». Ще К. Д. Ушинський запевняв, що без порівняння ми ні про що в світі не могли б дізнатися [1]. В системі професійного навчання художнє порівняння теж застосовується досить широко. Це, зокрема, зіставлення кількох мистецьких образів як засіб розкриття своєрідності кожного з них, виявлення спорідненості виражальних засобів творів, відпрацювання технічних засад виконання шляхом їх порівняння й вибору найдоцільнішого. Найближчим до змісту нашого дослідження є опрацьована в роботах сучасних педагогів-мистецтвознавців система порівняння на основі проведення жанрово-стильових аналогій [2].

Практично-педагогічна реалізація опори на ментальні характеристики сприймання студентів передбачає, насамперед, акцентуацію тих ознак твору, в яких найбільшою мірою виявляється своєрідність національного бачення світу, а саме: образний зміст твору, розгляд його інтонаційних засад, особливості гармонійної побудови, емпатійне входження в образ твору - загалом весь спектр засобів, в яких міститься національно-виразове спрямування творчості українських митців.

Отже, ми дійшли висновку, що подолання розриву між емоційним і раціональним компонентами естетичного мислення студентів можливе на основі звертання до національних витоків художнього твору, - характерних інтонацій, гармонічної основи, драматургічної побудови, мелодичної орієнтації тощо. Близькість образного змісту і елементів виразності, засвоєні ще з дитинства, роблять незнайомий твір пізнаваним, видобутий з генетичних глибин пам'яті досвід емоційно спрямовує естетичні почуття невідомого студенту раніше мистецького твору.

Актуалізація моментів національного сприймання студентів сприяє формуванню естетичного світобачення і пробудженню емоціонального відгуку на твір. Особливість впливу національно близького на сприйняття мало знаного добре відмітив видатний український педагог В. Грінченко, коли зауважив про те, що материнська колискова освітлює людині шлях до життя [3].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ушинский К.Д. Вибрані педагогічні твори у 2-х т. / К. Ушинський – К.: Рад. школа, - 1983. – т.1. – 488с.
2. Зязюн І.А., Сагач Г.М. Краса педагогічної дії: Навчальний посібник для вчителів, аспірантів, студентів середніх та вищих навчальних закладів./ І. Зязюн, Г. Сагач – К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. – 302с.
3. Веркалець М.М. Педагогічні ідеї Б. Д. Грінченка./ М. Веркалець – К.: Знання, 1990. – 48с.

УДК 349.6:349.422

ПІДДУБНА Д.С., канд. юрид. наук

Донецького юридичного інституту Міністерства внутрішніх справ України

ОРГАНІЧНЕ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ІННОВАЦІЯ НА ШЛЯХУ ЗБЕРЕЖЕННЯ ДОВКІЛЛЯ ТА СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Охарактеризовано природне середовище, за чинним законодавством України, чи довкілля, у відповідності до вимог нормативно-правових актів Європейського Союзу. Обґрунтовано позицію визначення органічного господарювання з метою зміни ситуації, а саме: покращення довкілля і його складових, забезпечення конституційного права громадян на безпечні продукти харчування, а головне – забезпечення відповідного відсотку «якості» життя для майбутніх поколінь. Оскільки саме екологічністю ведення зазначеного виду діяльності і визначається його характеристика.

Ключові слова: органічне господарювання, навколишнє середовище, інновація.

Навколишнє природне середовище, за чинним законодавством України, чи довкілля, у відповідності до вимог нормативно-правових актів Європейського Союзу, характеризується станом який потребує свого покращення. Такі дії мають мати нагальний характер, без відповідних зволікань, але вони, разом з тим, повинні бути виважені, цілеспрямовані, перевірені та на 90% відповідати впевненості у тому, що не спричинять погіршення. З розвитком цивілізації людина почала забувати, що природу формувала не вона, що вона складає лише частину світу у якому мешкає і не їй підвладно її знищувати. Окрім того, «якість» довкілля безпосередньо впливає і на здоров'я людини, її життя. Це взаємопов'язані і взаємодоповнюючі речі. Саме тому, з урахуванням усіх показників і щодо складових довкілля, а саме: земельні, водні, лісові ресурси, надра, атмосферне повітря, і щодо показників захворюваності людей, нагальним постає потреба у зміні споживчого відношення на бережливе.

Україна визнана країною із значним аграрним потенціалом. Виробництво такої продукції, її експорт забезпечує на позитивних відмітках показники щодо валового внутрішнього продукту країни. За результатом минулого року, аграрна продукція за своєю можливістю забезпечувати дохід вийшла на перше місце у порівнянні з металургією. Окрім того, аграрна сфера – той напрям, який забезпечує продуктами харчування населення країни. Враховуючи властивості земельних ділянок, так, вони гірші по показниках, ніж були на 10-20 років раніше, але вони, ці властивості, все ще є, і це потрібно не знищувати, а повертати для користі та покращення. Також факт того, що аграрний напрям включає в себе забезпечення, у переважній більшості, харчовою продукцією, сировиною вона включає першочерговий, а він є

основний, елемент – земельні ресурси, а отже така діяльність буде пов'язана із земельними ділянками сільськогосподарського призначення, використання яких регламентується Земельним кодексом України, як спеціального нормативно-правового акту, так і іншими нормативно-правовими актами.

Усе вище зазначене і обґрунтовує позицію визначення органічного господарювання з метою зміни ситуації, а саме: покращення довкілля і його складових, забезпечення конституційного права громадян на безпечні продукти харчування, а головне – забезпечення відповідного відсотку «якості» життя для майбутніх поколінь. Оскільки саме екологічністю ведення зазначеного виду діяльності і визначається його характеристика.

Разом з тим, варто пам'ятати, що органічне господарювання – це складний, системний, структурний напрям розвитку країни та процес діяльності. Він пов'язує безліч складових, які вирізняються в залежності від виду продукції, товару, сировини на виробництва якого він спрямований. Також у порядку органічного господарювання виробляються і плоди, овочі, фрукти, гриби, ягоди, лікарські рослини тощо. Саме усім переліченим і обґрунтована доцільність до запровадження, підтримки, розвитку органічного господарювання.

На шляху до таких змін має бути націлена і освіта. Адже, підвалини до бережливого ставлення, до відповідальності формуються у сім'ї, дитячих садочках, школах, технікумах, коледжах, закладах вищої освіти. Екологічна спрямованість – не означає, що вона має вивчатися виключно у закладах, які спрямовані на екологію, а значить – що екологічна спрямованість має відображатися у кожній навчальній програмі будь-якого закладу вищої освіти, у програмах шкіл та дитячих садочках. Формування екологічної свідомості – має стати пріоритетним напрямом державної політики та політики органів місцевого самоврядування, об'єднаних територіальних громад. Доведеність інформації до суспільства з приводу продуктів харчування, їхнього впливу на здоров'я людей, пріоритетність цінностей щодо збереження довкілля, відповідальність за свої дії – те, що має лунати та визначати постійно, бути у всьому. Лише такі інноваційні дію нададуть можливість з часом змінити ситуацію. Але враховуючи соціальний стан населення, поруч мають йти і економічні зміни, а саме збільшення заробітних плат, підвищення соціального рівня населення, любові до країни з забезпеченням прагнення населення до її розвитку.

УДК 349.42

ПАХОМОВА А.О., канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЄС В АГРАРНІЙ СФЕРІ

Робота присвячена аналізу організаційно-правових особливостей забезпечення та здійснення аграрної науки країн ЄС.

Ключові слова: аграрна наука, аграрні дослідження, інноваційний розвиток, аграрно-промисловий комплекс.

Докази свідчать про те, що інвестиції в дослідження аграрної сфери генерують значний економічний та загальний соціальний дохід, особливо через його вплив на

продуктивність та продовольчу безпеку. Результати досліджень паралельно створюють екологічні та соціальні вигоди, навіть якщо їх вплив важко визначити кількісно [1]. Нажаль, незважаючи на свою життєво важливу роль, сільськогосподарські дослідження загалом втратили пріоритетність у країнах з високими доходами за останні десятиліття в порівнянні з іншими сферами. Тема важливості наукових сільськогосподарських досліджень стала знову актуальною наприкінці 2000-х років, коли світова криза зумовила стрімкий сплеск цін сільськогосподарських товарів, а також занепокоєння аналітикою у сфері продовольчої безпеки, що впливають з сільськогосподарських довгострокових прогнозів Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (FAO) та інших уповноважених інституцій. Стурбованість також підкріплювалась довгостроковим впливом монополістичних держав на світовий продовольчий ринок, змінами клімату та іншими негативними чинниками, що прямо чи опосередковано впливали на сільськогосподарське виробництво. В результаті сьогодні відроджується інтерес до сільськогосподарських досліджень та їх потенціалу для забезпечення екологічних та базових суспільних потреб в контексті виникаючих продовольчих проблем.

Очікується, що аграрні дослідження дозволять вирішити найближчі проблеми одночасно передбачаючи майбутні потреби. Сьогоднішні дослідження допоможуть приймати адекватні виважені рішення у майбутньому. Залучення досліджень та аграрної інноваційної діяльності у довгострокові європейські стратегії дасть змогу окреслити стратегічні напрямки короткострокових, середніх та довгострокових наукових інтересів та загалом поліпшити їх узгодженість, послідовність і вплив. Довгостроковий погляд на питання аграрних досліджень та інвестицій є особливо актуальним, враховуючи часовий лаг між початком досліджень, отриманням результатів та їх поглинання користувачами та кінцевим впровадженням у практику. У сільському господарстві цей процес може зайняти десятиріччя і ще більше ускладнюється тим, що раніше запропонований варіант повинен бути адаптований до конкретного випадку. У лісовому господарстві цей процес ще довший: довші виробничі цикли та регіональні особливості обох виробничі та управлінські системи. Визначення стратегічних пріоритетів для сільськогосподарських досліджень та досліджень лісового господарства в ЄС дадуть змогу краще координувати діяльність різних фінансових органів і розвивати взаємодію з державами-членами та неєвропейськими дослідницькими програми. Спільні зусилля повинні забезпечувати: міцна основа для стійких інвестицій у сільське господарство та дослідження лісового господарства, створення ноу-хау та наукоємність розрахована на більш тривалий період часу. Стратегія ЄС в сфері розробки аграрних наукових досліджень має на меті впливати на трирічне програмування (2018-2020 рр.) «Горизонт 2020» та залишитися актуальною для інноваційної діяльності й після 2020 року. Метою програми «Горизонт 2020» є зміцнення науково-технічної та науково-технологічної діяльності ЄС, зокрема, заохочуючи ЄС просуватися до суспільства, ґрунтованого на знаннях і стати більш конкурентоспроможною та економічно стабільною. Програмі «Горизонт 2020» була призначена центральна роль у підтримці стратегії «Європа 2020» що спрямовувалася на стале та всеохоплююче зростання, підкреслюючи роль наукових досліджень та інновацій як

ключових чинників соціально-економічного розвитку, економічного процвітання та екологічної стійкості. Дослідження відіграють вирішальну роль у сприянні, розробці та впровадженні політики ЄС шляхом забезпечення надійної доказової бази.

Частиною програми "Горизонт 2020" є направлення «Продовольча безпека, стійке сільське та лісове господарство, морські дослідження, дослідження внутрішніх вод та біоекономіка». Сільськогосподарські дослідження спрямовані на підтримку Спільної сільськогосподарської політики (САР), Лісової стратегії ЄС, міжнародного розвитку охорони здоров'я, екологічної політики, досліджень кліматичних змін та політики зменшення відходів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Alston J., The benefits from agricultural research and development, innovation and productivity growth, OECD, 2010

УДК 342

СИМАНОВА С.І., канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ДЕЯКІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ АДМІНІСТРАТИВНОГО НАГЛЯДУ В УКРАЇНІ

В тезах доповіді проаналізовано випадки притягнення осіб до адміністративної відповідальності за порушення правил адміністративного нагляду, а також діяльність працівників Національної поліції щодо контролю за поведінкою таких осіб, здійснення профілактичного впливу і недопущення вчинення нових правопорушень.

Ключові слова: юридична відповідальність, адміністративна відповідальність, адміністративне правопорушення, адміністративний нагляд.

Найпоширенішим видом юридичної відповідальності в правовій системі України сьогодні є адміністративна відповідальність, так, як її вважають однією з найбільш дієвих правових інструментів у боротьбі з адміністративними проступками.

Досліджуючи інститут адміністративної відповідальності, професор А. Комзюк визначає адміністративну відповідальність як застосування до осіб, які вчинили адміністративні проступки, адміністративних стягнень, що мають для цих осіб обтяжливі наслідки майнового, морального, особистісного чи іншого характеру і накладаються уповноваженими на те органами чи посадовими особами на підставах і у порядку, встановлених нормами адміністративного права [2, с. 7].

А професор В. Колпаков стверджує, що адміністративна відповідальність – це примусове, з додержанням встановленої процедури, застосування правомочним суб'єктом, передбачених законодавством, за вчинення адміністративного проступку заходів впливу, які здійснені правопорушником [3, с. 290].

Вивчення інституту адміністративної відповідальності стає одним із головних напрямів в адміністративно-правових дослідженнях. Вагомий внесок у кримінально-правову розробку щодо визначення теоретико-методологічних підходів дослідження адміністративного нагляду належить працям П.П. Андрушка, М.І. Бажанова, Л.В. Багрія-Шахматова, Ю.В.Бауліна, В.І. Гуськова, С.І. Зельдова, О.С. Міхліна, М.І.

Мельника, В.О.Навроцького, В.І. Осадчого, М.І. Панова, М.О. Стручкова, В.П. Тихого, В.І. Тютюгіна, В.М. Трубникова, В.О. Уткіна, В.Д. Філімонова, М.Д. Шаргородського, І.В. Шмарова, С.С. Яценка та інших вчених [4, с. 5].

Громадяни України не виконуючи ті обов'язки, які на них покладені державою, часто вчиняють правопорушення, як адміністративні, так і кримінальні. Такі правопорушення можуть бути в різних сферах суспільного життя, та посягати на різні цінності і блага, що охороняються державою. Ті правопорушення, що посягають на державний чи суспільний порядок, на власність, права і свободи громадян, права і законні інтереси підприємств, установ і організацій, на встановлений порядок управління називаються адміністративними, і за вчинення таких не правовірних діянь винні особи притягуються до адміністративної відповідальності передбаченої Кодексом України про адміністративні правопорушення. Відповідно особи, які були притягнуті до адміністративної відповідальності підлягають адміністративному нагляду з боку органів Національної поліції. І якщо такі правопорушники порушують правила адміністративного нагляду, то знову ж таки вони будуть притягнуті до адміністративної відповідальності.

У статті 187 Кодексу України про Адміністративні правопорушення чітко вказано випадки порушення правил адміністративного нагляду. Тому розглянемо такі випадки, та конкретизуємо їх.

Перший випадок це - неявка за викликом органу Національної поліції у вказаний термін і ненадання усних або письмових пояснень з питань, пов'язаних з виконанням правил адміністративного нагляду [1]. Це означає, що офіцер поліції має право будь-коли викликати особу, яка була притягнута до адміністративної відповідальності для з'ясування питань виконання адміністративного нагляду, проведення профілактичних бесід з метою контролю за поведінкою осіб під час виконання адміністративного нагляду, а за необхідності і для перевірки таких осіб до вчинення нових правопорушень[5].

Другий випадок – це неповідомлення працівників Національної поліції, які здійснюють адміністративний нагляд, про зміну місця роботи чи проживання або про виїзд за межі району (міста) у службових справах[1]. Тобто особи, які притягнуті до адміністративної відповідальності мають чітко визначені законом обов'язки, і якщо такий громадян не має права змінювати місце роботи, проживання, але, якщо виникає необхідність виїзду за межі міста, то правопорушник обов'язково повинен повідомити про це дільничного офіцера поліції. Якщо такому правопорушнику буде дозволено виїзд за межі району(міста), то він повинен прибути до відповідного відділу поліції, в тому місці де буде перебувати, зареєструватися там по приїзду, і в той день коли буде від'їжджати отримати відповідні документи про зняття з реєстрації, і направлення до місця проживання.

Третій випадок - порушення заборони виходу з будинку (квартири) у визначений час, який не може перевищувати восьми годин на добу[1]. Як захід примусу такому правопорушнику за рішенням суду може бути заборонено вихід з квартири, будинку у визначений час доби, і тому дільничний офіцер поліції може в будь-який час доби перевірити таку особу за місцем проживання.

Четвертий випадок - порушення заборони перебування у визначених місцях району (міста) [1]. Цей випадок дещо схожий з попереднім, так, як особі, яка притягується до адміністративної відповідальності може бути заборонено за рішенням суду перебувати у визначених місцях району, міста, і якщо працівники поліції помітять таку особу, то одразу фіксують порушення правил адміністративного нагляду.

І останній п'ятий випадок - nereєстрація в органі Національної поліції [1]. Особи, які були притягнуті до адміністративної відповідальності обов'язково повинні бути зареєстровані в органах поліції, для відповідного обліку таких осіб, для здійснення адміністративного нагляду[5].

Якщо ж особи, які притягнуті до адміністративної відповідальності порушують правила адміністративного нагляду, то отримують покарання у виді штрафу від трьох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. І якщо ж такі дії вони вчинять повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, то знову ж таки вони отримують покарання у виді штрафу, але розміри вже будуть становити від десяти до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Окрім цього особи можуть бути засуджені до виправних робіт на строк від одного до двох місяців з відрахуванням двадцяти відсотків заробітку, а в разі, якщо за обставинами справи з урахуванням особи порушника застосування цих заходів буде визнано недостатнім, - адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб[1]. Враховуючи вищевикладене необхідно зробити наступний висновок. Особи, які порушили закон – вчинили адміністративні правопорушення притягуються до адміністративної відповідальності, і над такими особи встановлюється адміністративний. Контроль за такими особами здійснюють працівники Національної поліції. Якщо ж особи порушують правила адміністративного нагляду, то вони відповідно і будуть притягнуті знову ж таки до адміністративної відповідальності, яка може полягати у вигляді штрафу, виправних робіт, чи навіть адміністративному арешту. Саме тому обов'язок дільничного офіцера поліції роз'яснити такому правопорушнику його обов'язки, відповідальність, проводити з ним дієві заходи профілактики, адже межа адміністративного і кримінального правопорушення зовсім не велика, і тому порушуючи закон, та нестаючи на шлях виправлення правопорушник може в подальшому відбування покарання і в місцях позбавлення волі вчинивши більш тяжкі правопорушення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – додаток до № 51. – ст. 1122.
2. Адміністративна відповідальність в Україні: Навчальний посібник / За заг. ред. доц. А.Т.Комзюка. 2-е вид., перероб. і доп. Харків: Ун-т внутр. справ, 2000. – 99 с.
3. Колпаков В.К. Адміністративно-деліктний правовий феномен: Монографія. К.: Юринком Інтер, 2004. – 528 с.
4. Назаренко Д.О. Кримінальна відповідальність за порушення правил адміністративного нагляду. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ МВС України. Дніпропетровськ, 2008.
5. Закон України «Про національну поліцію» від 2015, № 40-41 [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: [сайт]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>;

ЕКОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА: ПРАВОВІ АСПЕКТИ

У тезах звертається увага до конституційних норм та норм законодавства України з питань екологічної безпеки, а також публікації з педагогіки для з'ясування значимості екологічної безпеки у житті людини. Зосереджено увагу на формуванні екологічної культури особи.

Ключові слова: екологічна безпека, екологічна культура, екологічне право, правова культура, правосвідомість.

Протягом багатьох років наше суспільство спостерігає некрайній стан екологічної обстановки у всьому світі, а в Україні дана ситуація гірша чим у країнах ЄС та інших країнах.

Одним із важливих чинників у покращенні екологічної ситуації є дотримання екологічної культури. У правових приписах відсутнє поняття екологічної культури.

Розкриття даного необхідно для виявлення науково-теоретичних та правових підходів до розуміння екологічної культури як важливого інструменту екологічної політики в нашій державі [3, с. 24].

Екологічна культура посідає одне з вагомих місць серед різноманітних форм культури. Загалом, явище культури вельми складне, поліструктурне й стосується усіх сфер життєдіяльності. Тому, мабуть, існує безліч моделей культури, методологічних підходів до розуміння цього феномену, а відтак і безліч визначень, кожне з яких має право на існування. Першопочатково термін «культура» (від латинського слова «cultura»), означав «обробіток», «догляд» ґрунту, ефективну сільськогосподарську діяльність, а згодом дістав значень виховання, навчання. Словники та енциклопедії, зазвичай, наводять кілька значень цього терміну. У Великому тлумачному словнику сучасної української мови культура це: «1. Сукупність матеріальних і духовних цінностей, створених людством протягом його історії.... 2. Освіченість, вихованість. 3. Рівень, ступінь досконалості якої-небудь галузі господарської або розумової діяльності. 4. Розведення, вирощування якої-небудь рослини або тварини.... 5. Мікроорганізми, вирощені в лабораторних умовах у живильному середовищі» [2, с. 34].

В правовому аспекті екологічна культура бере свої початки з Конституції України [1];

– відповідно до ст. 3 – людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Дійсно, що від екологічної безпеки залежить побудована нормальним чином безпека людини.

– ст. 16 зазначає, що забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи - катастрофи планетарного масштабу, збереження генофонду Українського народу є обов'язком держави.

Дотримання та виконання цієї норми, сприяє подоланню екологічних проблем пов'язаних з аварією на ЧАЕС;

Кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди.

– ст. 50 зазначає, що кожному гарантується право вільного доступу до інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту, а також право на її поширення. Така інформація ніким не може бути засекречена;

– ст. 66 зазначає, що кожен зобов'язаний не заподіювати шкоду природі, культурній спадщині, відшкодовувати завдані ним збитки.

На виконання даної норми Україна має законодавчі акти, які передбачають юридичну відповідальність за екологічні правопорушення.

Для того, щоб створювати законодавчі норми, які є галуззю екологічного права, необхідно виходити з того, яка є державна екологічна політика, тобто це організаційна, регулятивна, контрольна діяльність суспільства та уповноважених органів державної влади направлена на підтримання якісного природного середовища, одночасно якісне поєднання завдань по природокористуванню та природоохороні, забезпечення екологічної безпеки людини, а також дії направлені на справедливе притягнення до юридичної відповідальності за порушення екологічного законодавства.

Тобто чітке дотримання вищевказаних норм Конституції України, законодавчих актів, які регулюють екологічну безпеку підвищить не тільки правосвідомість, але вплине на моральні чинники особи, коли скоювати екологічні порушення закону не буде морального бажання.

Тобто, поєднання таких моментів, як духовність людини, правові права та обов'язки, відповідальність у сфері екології становлять рятувальний круг для вирішення екологічних проблем не тільки в Україні, а й в цілому на Землі.

Тобто «екологічна культура» – це частина загальної та правової культури, яка містить духовні, матеріальні та інші цінності, що до використання інформаційного, освітнього простору з метою сприяння у особи відчувати себе учасником, який сприяє покращенню екологічного стану у державі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141

2. Логвиненко В.М. Теоретичні основи феномену екологічної культури // Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка. Випуск 3'2011 – с. 34-38.

Позняк Е. Теоретико-правові засади екологічної культури в Україні // Вісник Київського нац3. іонального університету імені Тараса Шевченка – Юридичні науки. – 92/2012 – с. 24-28.

УДК 930.2

КАРПУСЬ Д.О., канд. істор. наук,

Білоцерківський національний аграрний університет

karpusdmitro@ukr.net

АРХЕОГРАФІЧНИЙ ДОРОБОК Б.Г. КУРЦА

В тезах розглядається діяльність Б.Г. Курца по видання історичних документів, зокрема, свідчень Кільбургера та доповідної записки де-Родеса. Власне наукові пошуки Бориса Григоровича мали своїм результатом друк двох книг “Состояние России в 1650 – 1655 гг. по донесению Родеса” та “Сочинение Кильбургера о русской торговле в царствование Алексея

Михайловича”. За вищеназвані дві книги, а також статтю, надруковану в “Журнале Министерства Народного Просвещения” “Донесение Родеса и Архангельско-Балтийский вопрос в пол. XVII века” в 1918 році Б. Г. Курц отримав ступінь магістра історії. Археографічна робота Б.Г. Курца була спрямована на дослідження історико-статистичних джерел з економічної історії.

Ключові слова: Б.Г. Курц, балтійська торгівля, Кільбургер, Родес, російська торгівля, Стокгольмський архів.

Найбільший археографічний доробок серед представників київської школи економічної історії мав Борис Григорович Курц. Ще на студентській лаві він захопився свідченнями іноземців про Росію. Зокрема, предметом його перших наукових пошуків стали свідчення Кільбургера та доповідна записка де-Родеса – унікальні джерела з історії російської торгівлі XVII століття. Твір Кільбургера про російську торгівлю III четверті XVII століття, був надрукований ще у XVIII столітті німецькою мовою. Російській переклад зроблений в 1820 році, але він був неповний і не зовсім точний до того ж став бібліографічною рідкістю, єдиний екземпляр вчений знайшов в Петербурзькій Академії наук. З огляду на важливість цього джерела для вивчення економічної історії Росії М. В. Довнар-Запольський порадив Б. Г. Курцу видати цей документ попередньо переклавши. В підготовці джерела до друку Борис Григорович зустрівся з неабиякими труднощами з огляду на те, що необхідні для критичного аналізу матеріали знаходились в архівах Західної Європи. Дізнатися більше про Кільбургера вчений зумів завдяки листуванню з Стокгольмським архівом. Рукопис Кільбургера не вдалося на час виписати з Вольфенбїттельської Герцогської бібліотеки, навіть за допомогою Міністерства іноземних справ Росії, тому довелося всі суперечливі моменти з’ясовувати шляхом листування з цією бібліотекою. Результатом роботи Бориса Григоровича стала книга в 570 сторінок, з яких 170 сторінок – це власне переклад джерела та 400 сторінок коментарі до тексту, які варто розглядати в якості самостійного дослідження.

Подібні ж проблеми виникли у Б. Г. Курца з донесенням Родеса про російську торгівлю написаним в 1653 році. Видання цього джерела 1816 року було недосконалим і також стало бібліографічною рідкістю. Рукопис джерела вдалося знайти в тому ж Стокгольмському архіві. Репетиціями Б. Г. Курц заробив 100 рублів, відіслав до архіву і натомість отримав копію донесення на старонімецькій мові. Біографію автора донесення вдалося встановити завдяки допомозі архіваріуса Стокгольмського архіву Теодора Вестріна. Згодом і це джерело Б. Г. Курц підготує до друку.

Власне наукові пошуки Бориса Григоровича мали своїм результатом видання двох книг “Состояние России в 1650 – 1655 гг. по донесению Родеса” та “Сочинение Кильбургера о русской торговле в царствование Алексея Михайловича”. Цей доробок Б. Г. Курца був гідно оцінений історико-філологічним факультетом Університету св. Володимира і за вищеназвані дві книги, а також статтю, надруковану в “Журнале Министерства Народного Просвещения” “Донесение Родеса и Архангельско-Балтийский вопрос в пол. XVII века” в 1918 році Б. Г. Курц отримав ступінь магістра історії. Нам видається зайвим говорити про якість здійсненої Б. Г. Курцом археографічної роботи, якщо він за неї отримав вчений ступінь. Відзначимо лише значення цих історичних джерел для вивчення історії Московської держави XVII століття загалом, та найголовніше історії економіки

країни. Шведських емісарів надзвичайно цікавила проблема шляхів торгівлі Росії з Західною Європою, та питання обсягів цих торговельних відносин. Їх дипломатична та економічна діяльність іноді межувала з шпигунством. Причину такої активності неважко зрозуміти, збільшення обсягів балтійської торгівлі одне з основних завдань шведської політики в Росії. Для вирішення цієї проблеми шведському уряду необхідними були об'єктивні статистичні дані, тому ці документи були цікавими й для київської школи економічної історії вони були важливим джерелом з історії російської торгівлі XVII століття.

Підбиваючи певні підсумки вважаємо за необхідне відзначити, що археографічна робота Б.Г. Курца як і всієї школи була спрямована на дослідження історико-статистичних джерел з економічної історії і загалом закладали підвалини розвитку цього напрямку досліджень в Росії.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Державний архів м. Києва, ф. 16, оп. 479, спр. 27. Дело о защите диссертаций.
2. Державний архів м. Києва, ф. 16, оп. 465, спр. 3500. Курц Борис Григорьевич.
3. Курц Б. Г. Состояние России в 1650 – 1655 гг. по донесению Родеса. – М., 1914. – 268 с.
4. Курц Б. Г. Сочинение Кильбургера о русской торговле в царствование Алексея Михайловича. – К., 1915. – 607 с.

ЗМІСТ

Секція Інноваційні психолого-педагогічні, лінгвістичні та правові засади аграрної науки в умовах міжкультурної аграрної комунікації

Вуковець Ольга І. Legal regulation of non-food production safety in Ukraine	3
Бровко Н.І. Формування правосвідомості фахівця аграрної сфери в процесі отримання вищої освіти в Україні	7
Ковальчук І.В. Розвиток сільських територій в контексті реформи децентралізації в Україні: законодавчий аспект	10
Ломакіна І.Ю. Розвиток аграрної освіти, ключові аспекти	12
Мельник О.Г. Пріоритетні напрями змін у підходах до землекористування для впровадження ефективної реалізації сталого використання земель сільськогосподарського призначення	15
Обіюх Н.М. Державно-правове регулювання контролю якості харчових продуктів як ключовий фактор забезпечення продовольчої безпеки	17
Ордіна Л.Л. Формування естетичного світобачення студентів засобами українського мистецтва	20
Піддубна Д.С. Органічне господарювання: інновація на шляху збереження довкілля та сучасного розвитку екологічної освіти	22
Пахомова А.О. Інноваційна діяльність ЄС в аграрній сфері	23
Сімакова С.І., Деякі аспекти адміністративної відповідальності за порушення правил адміністративного нагляду в Україні	25
Самойлович А.А. Екологічна культура: правові аспекти	28
Карпусь Д.О. Археографічний ДОРОБОК Б.Г. Курца	29